

diaspora to diversities

Važan aspekt u razmatranju svake priče o dijaspori ostaju masovne ili individualne migracije ljudi. One mogu biti složene i bolne kada su prinudne, uzrokovane ratom, političkim neizvesnostima ili ekonomskim nestabilnostima, čega smo bili svedoci i na ovim prostorima ali se i danas suočavamo sa aktuelnom migrantskom i izbegličkom krizom u Evropi. Drugi razlozi (i) migriranja i izmeštanja neretko su aspiracije pojedinca za novim profesionalnim usavršavanjima i sticanjem znanja (ne više samo u zemljama zapada), kao i želje da se u dužim boravcima ili kraćim i frekventnim geografskim dislociranjima otkrivaju i neposredno dožive ponekad potpuno različita društvena i kulturna okruženja. Ciklus izložbi u okviru regionalnog projekta *From diaspora to diversities* ima za cilj da kroz umetničke produkcije i prakse autora/ki različitih generacija rasvetle neke od tema i pitanja vezanih za fenomen dijaspore u savremenim kontekstima. Promišljajući sam pojam izvan dominantnih etnocentričnih i etničkih definicija, u fokusu se tako nalazi širok spektar iskustava privremenih i trajnih izmeštanja iz matičnih sredina odnosno života i/ili rada "negde napolju". Redefinisanje termina i koncepta dijaspore je već neko vreme u žiži teorijskih debata. Diskusije su posebno inicirane novim konstelacijama globalnih društveno-političkih, tehnoloških, komunikacionih tokova i kretanja, povećane internacionalne mobilnosti ili recimo poslednje dve decenije sve prisutnijeg i intenzivnijeg kulturnog nomadizma razvijanog kroz hiperprodukciju međunarodnih događaja i rezidencija za umetnike i kulturne radnike širom sveta. Kakva su iskustva u svakodnevnom i profesionalnom životu, koji su sve izazovi u prilagodavanjima i interakcijama sa specifičnostima drugih/nematičnih sredina polazna su pitanja u projektnim istraživanjima različitih vidova dijasporske egzistencije i povoda migracionih kretanja aktera međunarodne umetničke i kulturne scene poreklom sa Zapadnog Balkana. Na izložbama će biti predstavljeni umetnici/ce koji su druga generacija dijaspore, umetnici/ce koji trenutno žive i rade u inostranstvu, kao i autori/ke koji transnacionalnu mobilnost, česte i privremene boravke u različitim geografskim, kulturnim, društvenim kontekstima značajno integrišu u svoju umetničku praksu.

Nermin Duraković (1979, BiH) je diplomirao na Funen Academy of Fine Arts u Odensi, Danska. Pored umetničke prakse u okviru koje se prvenstveno bavi društvenim i političkim realnostima koje se odnose na Dansku imigracionu politiku Duraković je organizovao i nekoliko inicijativa sa angažovanom sociopolitičkom i kulturnom agendom. Durakovićeva izlagačka aktivnost obuhvata samostalne i grupne izložbe u Danskoj, Norveškoj, Švedskoj, Hrvatskoj, Italiji, Njemačkoj. Društveno angažovani projekti između ostalih uključuju Social Context - International initiative and conference programme u saradnji sa umetničkom radionicom Lazareti iz Dubrovnika, Urbano planiranje javnih prostora i lokalnih aktivnosti distrikta Øresund u Kopenhagenu i pokretanje stonofudbalske udruge DonBonzini koja je u razdoblju od 2001. do 2011. godine delovala kao platforma sportskog i kulturnog aktivteta u gradu Kolding (Danska). Dobitnik je više stipendija (Danish Arts Council, Danish Arts Foundation). www.nemindurakovic.com

Ivana Ivković (1979, Beograd) diplomirala je slikarstvo i magistrirala crtež na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu. Od 2002. izlagala je na više samostalnih izložbi u Srbiji, Austriji, Nemačkoj, Italiji, Španiji, SAD-u, Turskoj, Danskoj, Kanadi, Švajcarskoj, Indiji i učestvovala na nekoliko značajnih grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Dva puta je bila finalist Politikine nagrade za najuspešnije izložbu, 2007 i 2010. godine. Dobitnik je stipendije KulturKontakta iz Beča (Austrija) 2008, Residency Unlimited organizacije iz Njujorka (SAD) 2012, Casa dell Arte stipendije u Bodrumu (Turska) 2013 kao i stipendije grada Linca (Austrija) za 2014. Njeni radovi se nalaze u Telenor kolekciji savremene srpske umetnosti, u kolekciji Muzeja grada Beograda kao i u nekoliko značajnih privatnih kolekcija u Njujorku, Bazelu i Lisabonu. www.ivanaivkovic.com

Hana Miletić (1982, Zagreb) završila je master studije na odseku za fotografiju Kraljevske akademije lepih umetnosti u Antverpenu i magistrirala istoriju umetnosti i arheologiju na Vrije Universiteit u Briselu. U periodu 2014 – 2015. godine usavršavala se na Van Eyck u Mastrihtu. Hana je u poslednje dve godine imala samostalne izložbe u galeriji RIOT u Gentu i Galeriji Spot u Zagrebu, kao i učešća na grupnim izložbama u Fotomuseum Winterthur, Fonderia Artistica Battaglia u Milanu i BOZAR u Briselu. Prošlogodišnja je dobitnica priznanja BOZAR u okviru nagrade za mlade umetnike iz Belgije. www.hanamiletic.com

Neli Ružić (1966., Split) je diplomirala slikarstvo na Fakultetu Primenjenih Umetnosti u Beogradu (1990.), a postdiplomske studije završila na Facultad de Artes, UAEM, Meksiko (2013.). Učestvuje aktivno na hrvatskoj umetničkoj sceni do kraja devedesetih godina kad odlazi u Meksiko. Od 2003. godine predaje kao profesorica na ENPEG La Esmeralda, Mexico City (-2012.); UAEM Cuernavaca, Estado de Morelos (-2007.). U okviru Tránsitos, Diplomado en Investigación, Experimentación y Producción Artística Transdisciplinaria, Centro Nacional de las Artes CENART, Mexico City, koordinirala je transdisciplinarne radionice (2008 - 2011.). Dobitnica je mnogih priznanja uključujući i ovogodišnju drugu T-HT nagradu Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb. Imala je niz samostalnih izložbi i učešća na grupnim izložbama, projektima i festivalima u Hrvatskoj i internacionalno. Dela joj se nalaze u brojnim kolekcijama u Hrvatskoj, Mekisku i Španiji. Vraća se u Hrvatsku 2012., a godinu dan kasnije počinje da predaje u Školi likovnih umetnosti Split gde vodi Galeriju Škola. www.wix.com/neliruzic/archive

diaspora to diversities

diaspora to diversities

Nermin Duraković
Ivana Ivković
Hana Miletić
Neli Ružić

kustos
Miroslav Karić

Galerija Remont

“From Diaspora to diversities”

30. 05 do 17. 06. 2016.

Umetnici predstavljeni na drugoj izložbi u okviru projekta *From diaspora to diversities* problematikom migracijskih identiteta i izmeštenosti u nova, domicilna okruženja se bave kako iz perspektive drugačijih životnih oklonosti koje su ih u iste inicirale, tako i kroz divergentne poetičke i estetske koncepcije. Njihovi radovi u tematskom smislu polaze u neposrednim istraživanjima savremenih i/ili istorijskih socio-političkih miljea od, uslovno rečeno, bliskih evropskih zemalja do vrlo udaljenih područja poput centralne Amerike i Bliskog Istoka. Fotografija, video, instalacija, objekti, crteži, umetnička knjiga mediji su i izrazi kroz koje umetnici nastoje da artikulišu svoje opservacije, doživljaje i uodnošavanja sa dinamikama, sistemima, mentalitetskim karakteristikama, identitetskim raznolikostima gradova, država, geografskih prostora u kojima se privremeno ili trajno nalaze. Autori ih beleže, prenose i dalje elaboriraju bilo u dokumentarnom tonu ili krajnje ličnoj, intimnoj refleksiji, uvodeći posmatrača u teme i narative o individualnim i kolektivnim sećanjima na dramatične događaje, o nomadskoj egzistenciji i putovanjima kao introspekcijskom procesu, o subkulturnim uticajima u dijasporskim/manjinskim zajednicama, o evropskim imigracionim politikama, integracionim normama i insularnosti, o fenomenu vremena u kontekstu promena i povezanosti između različitih društava i kultura...

Nermin Duraković, *Meanwhile*, fotografija, 2015.

Nermin Duraković

Meanwhile

(fotografija i multikanalna-instalacija, 2015.)

Nermin Duraković svoju umetničku praksu poslednjih desetak godina tematski i idejno razvija oko pitanja statusa i recepcije imigrantskih zajednica u društveno - političkim kontekstima savremenog danskog društva. *Meanwhile* je multi-kanalna video instalacija koju čini 5 mini video projektora. Svaki od projektora prikazuje video loop sekvenci čiji sadržaji prenose atmosferu rezidencijalnih jedinica u okviru danskog socijalnog stambenog naselja. Sekvence opisuju svakodnevne aktivnosti, kao što su treperenja televizijskih ekrana, tragova pare, lebdećih čestica prašine itd. Baveći životom u danskim socijalnim stambenim naseljima, Duraković formalno obrađuje jedan od stanova u sklopu takvog kompleksa. *Meanwhile* je rad koji u suštini ne tematizuje narativ određene grupe ljudi ili indiviue koje su tu naseljene već se konceptijski najpre nadovezuje na autorova prethodna istraživanja normi, kategorizacija, klasifikacija društvenih prostora i njihovih svakodnevnih postojanja. Zaobilazeći zatvorenost zidova rezidencijalnog bloka, Duraković u fokusu ima sam način obitavanja u njima odnosno fenomen aktivne društvene pasivnosti kućne sfere.

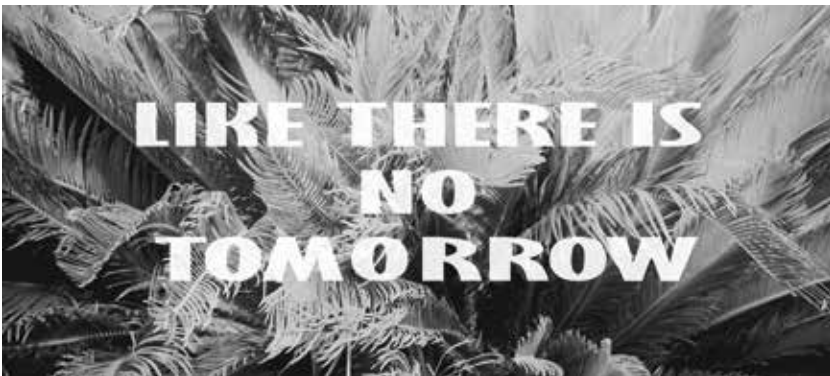
Ivana Ivković

LIKE THERE IS NO TOMORROW

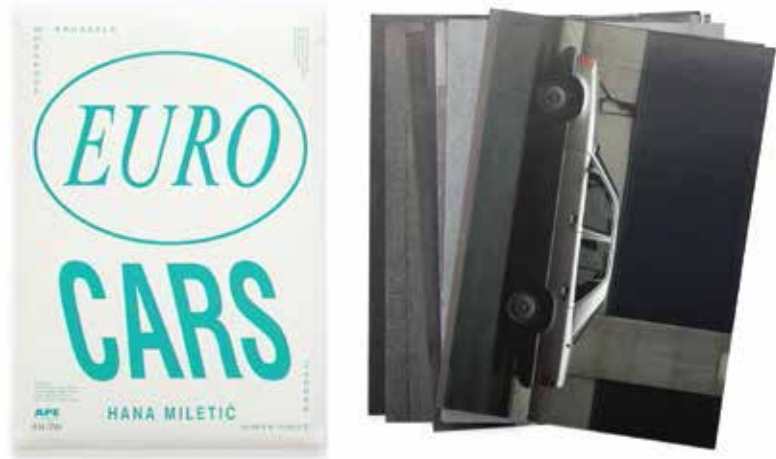
(*Iza Paravana*) ili II

(instalacija, tekstilni objekat, crteži, 2016.)

Poruku *LIKE THERE IS NO TOMORROW* (Kao da sutra ne postoji), u formi bilborda, prvi put sam iskoristila u istoimenoj site specific instalaciji, postavljenoj na krovu benzinske pumpe u kvartu Gemmayze u Bejrutu. Rad je predstavljao moj komentar na grad njegovu slojevitost i ličnu fascinaciju njime. Slika sa natpisom na bilbordu je svojim izgledom upućivala na estetiku špica starih holivudskih filmova sugerišući distancu u posmatranju. Osećajući da se nalazim u zamci osetljivih istorijskih, političkih i socijalnih tenzija ta distanca, u istom maniru kao da gledam film, ispostavila se kao jedini iskren način da prihvatim i doživim grad. Nakon iskustva iz Bejruta poruku *LIKE THERE IS NO TOMORROW* nastavljam da koristim kao deo i naslov različitih postavki koje se bave tematikom intimnog doživljaja sveta. Instalaciju u Galeriji Remont čine ista slika i natpis, ovoga puta u formi paravana/zavese, zajedno sa crtežima koji se nalaze iza (nastajali u periodu od 2008. do danas). Rad svedoči o sopstvenom stilu života, kontinuitetu određenih tema i nedoumica. Atmosfera slike koja podseća na filmsku špicu zadržana je ovoga puta kao ironičan otklon u sagledavanju sopstvenog života. Poslednjih deset godina moj život je "nomadskog" tipa jer su česta putovanja zbog rezidencijalnih boravaka, izložbi i različitih projekata to uslovlila. Za mene je postala veoma važna činjenica da je moja umetnička praksa u sprezi sa putovanjima i frekventnim promenama mesta boravka. Moj rad je eklektičan, što objašnjava česte kontraste tj. kontekste koji spajaju nespojivo, istorijski i geografski udaljene kulture, suprotstavljene emocije i osećanja.

Ivana Ivković, *Like There is no Tomorrow*, instalcija, 2016.

Hana Miletić, *EURO cars*, umetnička knjiga, APE (Art Paper Editions) #013, Ghent, 2011, 16 x 23 cm, koverat, 10 fotografija, offset štampa, edicija od 200 primeraka

Hana Miletić

(*umetnička izdanja, EURO cars, The Molem Collective i Coif Mode*)

U okviru izložbene postavke *From Diaspora to Diversities* predstavljena su tri umetnička izdanja: *EURO cars*, *The Molem Collective* i *Coif Mode*. Projekat *EURO cars* sadrži niz fotografija starih Mercedes-Benz vozila koje sam dokumentovala u rodnom Zagrebu (koji je tada bio van Evropske zajednice) i Briselu, prestonici EU i u gradu u kojem trenutno živim. Svi *portretisani* automobili nemaju više prihvatljiv datum proizvodnje u odnosu na pooštrene mere zaštite životne sredine u Evropi. Poznatiji kao evropska norma ili Euronorma - ovi standardi i regulative u ograničenjima emisije štetnih gasova za rezultat imaju to da pomenuta vozila više nije moguće prodati ili uvesti u Evropsku uniju. Specifični tipovi automobila (homologizacija motornih vozila) su transformisani u kodove koji se nalaze na poleđini svake fotografije.

The Molem Collective prezentuje specifičnu kolekciju mladog ljubitelja hip hopa Belgijanca marokanskog porekla Zakarije Haddoua. Naime, zamolila sam Zaka da predstavi svoju zbirku od 24 para patika koje je sakupio u periodu od 18 meseci. Rad je publikovan kao gramofonska ploča, a žuti omot i plava nalepnica na belom vinilu odnose na boje zastave Sint – Jans – Molenbeeka (Molem u slengu), multi-etničkog kvarta u Briselu u kojem Zakaria živi. Tonski zapis sa rap matricama po Zakovom izboru otkriva više o ovoj izuzetnoj kolekciji i njegovom vlasniku. Propraćen izabranom muzikom Zak kroz anegdote o svojoj zbirci patika, svojevrsnom statusnom simbolu hip hop zajednice uvodi slušaoca u priče kako o istoriji i specifičnostima ovog subkulturnog pokreta, tako i o ličnim iskustvima odrastanja. *The Molem Collective* je deo većeg društveno-umetničkog, multidisciplinarnog i istraživačkog rada dostupnog na www.molem.be. Rad *Coif Mode* čine fotografski zapisi frizerskih salona lociranih u područjima grada Brisela u kojima žive imigranti. Izlozi pokriveni reklamnim fotografijama iz 80-ih i 90-ih godina polazište su za seriju fotografija u okviru kojih preispitujem ličan odnos prema fotografskom portretu, a sama forma rada (leporelo) je omaž umetničkoj knjizi *Frizeri* Mladena Stilinovića iz 1975. godine.

Neli Ružić

Ploča (dve planine), Bandera (611 noches), Treće vreme

(*grupa radova / objekat i video/ nastala u periodu 2006 – 2016.*)

U mojim radovima istražujem lično i kolektivno sećanje i zaborav u odnosu na tranzicijske identitete. Koristim različite medije poput fotografije, objekata, instalacija i video instalacija, te često radim procesualne radove kroz duže vremenske periode. Neki od radova su zamišljeni kao vremenske mašine, a problem vremena, heterohronije i memorije provlači se kroz ceo moj rad. Iskustvo migracije, geografski, istorijski i lični diskontinuiteti odražavaju se u radovima na više načina: od odsutnosti do ponavljanja, tragova i novih ispisa (palimpsest) do transformacija. Preklapaju se društveno i emocionalno, utopije prošlosti i lične mikroutopije, istorija i pejzaž, postmemorija i savremenost. U radovima za izložbu projekta *From Diaspora to Diversities* dovodim u vezu različite vremenske periode i mesta. Video rad *Ploča (dve planine)* beleži sećanje mog oca na nestanak njegovog brata u septembru 1943. godine na Mosoru, a video *Bandera (611 noches)* reakcija je na nestanak 43 studenta u Iquali, Guerrero u Meksiku 26. septembra 2014. godine. Svako jutro se menja legenda uz rad, odnosno cifra noći koji su protekli od nestanka studenata (30.05.2016. na otvaranju izložbe cifra je 611). Rad *Treće vreme* (2007.) sastoji se od dva analogna sata, jedan s vremenom zone centralnog Meksika i drugi sa srednje evropskim vremenom. Mehanizam kazaljki vuče crni konac iz središnjeg dela koji ih na kraju i zaustavlja.

Neli Ružić, *Ploča (dve planine)*, video SD, stereo sound, 6:26, 2016.